

● غفور جهانی فرصت حضور در مقدماتی ۱۹۷۴ را پیدا نکرد اما گل صعود به جام جهانی ۱۹۷۸ را به ثمر رساند

مشخص می‌کرد تا به مصاف کره جنوبی به‌عنوان قهرمان گروه A برود. آن زمان ایران آنقدر نفوذ داشت که در دیپلماسی ورزشی بازی برگشت به تهران بیفتد تا فرصت برای جبران هر احتمالی باشد اما با وجود دوراندیشی فدراسیون، کادر فنی اشتباه بزرگی کرد... تیم ملی پس از اردوی دو هفته‌ای، دو هفته زودتر عازم اقیانوسیه شد و با توجیه شناخت از استرالیا دو دیدار دوستانه مقابل نیوزیلند و منتخب شهر کاونتری برگزار کرد؛ دو اشتباه بزرگ ...

اول اینکه بازیکنان احساساتی و آماتور ایران طاقت دوری درازمدت از خانواده‌هایشان را نداشتند و از نظر روحی افت کردند و دوم اینکه با یک مأموریت ساده، بازیکنان تیم کاونتری، ستاره بزرگ فوتبال ایران علی پروین و دو بازیکن اصلی ما را جواری زدند که بازی با استرالیا را از دست دادند.

کامبک تلخ

ایران ۲۷ مرداد بازی رفت را در سیدنی با سه گل به استرالیا باخت. برای بازی برگشت، جمعه ۲ شهریور ۵۲ همه ایران متحد شدند تا به قول امروزی‌ها کامبک بزنیم. علی پروین را به هر زحمتی که بود رساندند. هفتاد هزار نفر در آزادی جمع شدند و مسابقه برای نخستین بار در داخل کشور به‌صورت زنده از تلویزیون پخش شد. ایران در همان نیمه نخست دو بار توسط پرویز قلیچ‌خانی به گل رسید اما متأسفانه ۴۵ دقیقه دوم هر چه زدیم به در بسته خورد و استرالیا که باید پنج یا شش گل می‌خورد، با خوش اقبالی از آن بازی فرار کرد تا پرونده نخستین تجربه ایران برای حضور در جام جهانی با ناکامی بسته شود. استرالیا در دو دیدار بعدی کره جنوبی را هم برد و به جام جهانی رفت.

چپ و حسین کلانی تک‌مهاجم ما در سیستم ۳-۳-۴ محمود بیانی بودند. غلام وفاخواه هم دقیقه ۷۰ به میدان آمد. در نخستین تجربه، ایران مقابل کره شمالی به تساوی بدون گل رسید. پرویز قلیچ‌خانی اولین کاپیتان ایران در مقدماتی جام جهانی بود. اولین گل ایران را غلام وفاخواه در بازی دوم مقابل کویت زد؛ در جریان اولین پیروزی با نتیجه ۲-۱ در ورزشگاه پیر امجدیه. مسابقات رفت و برگشت - پنج بازی اول - در همین امجدیه برگزار و ایران از ۶ بازی صاحب ۴ پیروزی، یک تساوی و یک باخت شد و از این زیرگروه صعود کرد.

سفر سرنوشت

ایران از زیر گروه خود بالا آمد، از زیر گروه دیگر (گروه B) نیز استرالیا صعود کرد. حالا دو بازی رفت و برگشت میان دو کشور، تکلیف قهرمان گروه B را

درس اول

ایران این مسابقات را با تساوی آغاز و با شکست به پایان برد، دو درس بزرگ! اگر اولی را به حساب کم‌تجربگی بازیکنان و ناشناخته بودن کره شمالی بگذاریم، دومی که شکست یک بر صفر برابر سوریه بود حتی تا همین امروز نیز نوبرانه باقی مانده و دلیلی جز غرور نداشت. البته صعود ایران پس از بازی پنجم و پیروزی دو بر صفر برابر کویت مسجل شده و دیدار آخر تشریفاتی بود اما حتی در غیاب برخی بازیکنان اصلی نیز اگر غرور نداشتیم به سوریه نمی‌باختیم. متأسفانه در آن زمان از این درس بزرگ تجربه لازم را نگرفتیم ...

که مستعمره بود در جام جهانی ۱۹۳۸ یک بازی انجام داد)

امتیاز میزبانی در قدم اول

۱۲ کشور از دو قاره آسیا و اقیانوسیه برای حضور در جام جهانی و کسب تنها بلیت آلمان غربی ثبت‌نام کردند. در گام نخست آنها به دو گروه A و B تقسیم شدند. در گروه A کره جنوبی، مالزی، تایلند و اسرائیل حضور داشتند که دیدار هایشان در سئول پایتخت کره انجام شد.

بعد مسافت در قاره آسیا و بضاعت مالی پایین کشورها در آن سال‌ها باعث می‌شد فیفا و AFC مسابقات رفت و برگشتی را نیز به‌صورت مجتمع در یک کشور برگزار کنند و به طور طبیعی کشوری که از لابی بهتر و اعتبار جهانی بالاتر برخوردار بود - یعنی درست مثل همین امروز! - میزبان می‌شد.

گروه B اما خود به دو زیر گروه تقسیم شد: استرالیا، اندونزی، عراق و نیوزیلند که در استرالیا بازی کردند و ایران، سوریه، کره شمالی و کویت که در تهران به مصاف هم رفتند.

یاد بزرگان

محمود بیانی سرمربی وقت تیم ملی به همراه دستیارانش، محمد بیانی و جورج اسکینر (بعدها مک لنان هم اضافه شد) از اسفند ۱۳۵۱ بازیکنان مورد نظر خود را به اردو بردند و سرانجام ۲۱ نفر برای استارت مسابقات در نخستین تجربه انتخاب شدند.

تجربه‌ای که از ۱۴ اردیبهشت ۱۳۵۲ تا دوم شهریور همان سال، کمتر از ۵ ماه به طول انجامید اما آنقدر بزرگ بود که سنگ بنای تاریخ فوتبال ما را گذاشت. در میان آن ۲۱ نفر نام‌هایی چون ناصر حجازی، جعفر کاشانی و ابراهیم آشتیانی دیده می‌شد که حالا دیگر در میان ما نیستند.

یا بازیکنانی همچون عباس نوین روزگار، ناصر سلیمی، قاسم طیبی یا غلام وفاخواه که نسل‌های بعدی کمتر از آنها می‌دانند.

و البته در کنار اسطوره‌هایی ماندگار همچون پرویز قلیچ‌خانی، علی جباری، علی پروین، اصغر شرفی و محمد صادقی.

کارنامه قبولی

جمعه ۱۴ اردیبهشت ۱۳۵۲ تیم ملی ایران برای اولین بار در مسیر رسیدن به جام جهانی گام به میدان گذاشت. در حضور ۷۰ هزار تماشاگر در ورزشگاه آزادی دیدار رفت از دور اول زیرگروه غرب آسیا برگزار شد.

آن روز منصور رشیدی درون دروازه بود، ابراهیم آشتیانی و اکبر کارگرجم دفاع راست و چپ، جعفر کاشانی و پرویز قلیچ‌خانی در قلب دفاع، علی پروین هافبک راست، علی جباری هافبک چپ و کارو حورودیان هافبک میانی، مسعود مذهبی و اصغر شرفی گوش راست و

جام جهانی فوتبال از ۱۹۳۰ با تلاش ژول ریمه رئیس وقت فرانسوی فیفا آغاز شد. در سال ۱۹۷۰ برزیل و ایتالیا به فینال رسیدند و این به معنی پایان افسانه ژول ریمه بود، چرا که طبق توافق قبلی هر تیمی که ۳ بار قهرمان آن جام می‌شد برای همیشه صاحبش می‌شد.

به این ترتیب از دهمین دوره - یعنی ۱۹۷۴ - فیفا جام خود موسوم به فیفا را جایگزین جام ژول ریمه کرد. پنج کیلو طلای ناب به ارزش ۲۰ میلیون دلار که البته اعتبارش قابل اندازه‌گیری نیست! در ۱۹۷۴ جام جهانی با ۱۶ تیم برگزار می‌شد و سهمیه دو قاره آسیا و اقیانوسیه تنها یک تیم بود. تا آن زمان تنها سه کشور آسیایی سابقه حضور در معتبرترین تورنمنت فوتبال جهان را داشتند؛ کره جنوبی ۱۹۵۴، کره شمالی ۱۹۶۶ و رژیم اشغالگر قدس ۱۹۷۰ (البته اندونزی فعلی با نام هند شرقی زمانی